

FADİME USLU

*Ay Eskir
Gün Işırken*

3. BASKI

♥ can
çağdaş

FADİME USLU
AY ESKİR
GÜN İŞİRKEN

Can Çağdaş

Ay Eskir Gün Işırken, Fadime Uslu

© 2019, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2019

3. basım: Mart 2020, İstanbul

Bu kitabın 3. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak tasarımı: Furkan Pehlivan

İç baskı ve cilt: Türkmenler Matbaacılık Reklam San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. No: 16-18

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 43087

ISBN 978-975-07-4108-1

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750741081

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

FADİME USLU
AY ESKİR
GÜN İŞİRKEN

ÖYKÜ

♥can

Fadime Uslu'nun Can Yayınları'ndaki diğler kitapları:

Yaz Korkuları, 2014

Yüzen Fazlalıklar, 2016

FADİME USLU, 1978'de Adana'da doğdu. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü'nden sonra Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde sınıf öğretmenliği eğitimini tamamladı. Editörlük ve yayın yönetmenliği yaptı. İlk öyküleri *Sözcükler* dergisinde; öykü ve kitap inceleme yazıları *Varlık*, *Kitaplık*, *Sarnıç*, *Notos* dergilerinde yer aldı. İlk öykü kitabı *Büyük Kızlar Ağlamaz* 2010'da, *Sokağın Kuyruğu* adlı çocuk kitabı 2011'de yayımlandı. *Gölgede Yaşamak* adlı öykü dosyası 2011 Yunus Nadi Öykü Ödülü'ne değer görüldü. Yazarın, *Çat Kapı Dayım* (2012) ve *Kaçak Kahramanlar* (2014) adlı iki de çocuk romanı var.

Ablam Cennet'e

İçindekiler

AY ESKİR GÜN İŞİRKEN

Ay Eskir Gün İşirken	15
Yakıcı Dokunuşlar	25
Efendim Derken Ne Çok Şey Var Demediğim	37
Eymir'de "Ulis'in Bakışı"	49

SOYLU AĞACI

Üçümüz	57
Limon Burcuna Doğru	69
Ay'ın Rüyası	85
Soylu Bir Acımız Olsaydı Bizim de	89
Rüzgârın Sevinci	99

GÖLGE UFKU

Gölge Ufku	103
Gezintiler	113
Ay Sineği	117
Anlatıcı	127
Gerisi Teferruat, Kısaca "Eyvallah"	129

AY ESKİR GÜN İŞİRKEN

AY ESKİR GÜN IŞIRKEN

Bazen başlangıçlar sonra gelir; ağır ağır, incecik uzayan sakin mizaçlı bir nehir gibi yürür yüreğinde.

Kaynak nereden doğmuştur, nehrin çökeltisi hangi zamanlarda oluşmuştur, derinliği nedir ve her şeyden önemlisi nereye doğru akmaktadır su. Bunların önemi yoktur, bir düşüncenin peşine takılmışsındır ve onu kovalarken sana rehberlik edecek o sözcük hâlâ belirmemiştir. Nokta, virgül ya da parantezlerden herhangi biri, kerteriz alman için hikâyenin kelimesine dönüşmeden önce; gözlerin neredeyse kapalı, düşüncen adımlarından önde sende bağımsız somut bir varlık haline geldiğinde ve sen ona henüz biçim vermeden sadece varlık olduğunu duyumsadığında; sözcüğün, o yolculukta kendi zamanında demlene demlene şekillenir. Buna izin verecek kadar akılcı davranırsın, evet, gözün hâlâ açık değildir, belki de sadece bu yüzden o âna, o sözcüğe sonra aşama aşama büyüyen o hikâyeye inanırsın, oluşmaya başlayan vazgeçemediğin bir anıdır artık. Seni boşluğa sabitleyip yaşantıyı anlamlı kılan, çözümediğinde derin bir acıyla sızlayan işlevsel yarandır; gediği açan virgüülü koymak da mesafeleleri belirleyen parantezi kapatmak da senin elindedir oysa.

* * *

Ölüler sofradaydı ve gösteriyi izliyordu. Gecenin koyu karanlığıyla şafağın alacası arasında bir kuşun, sözelimi bir çardak kuşunun bedeninden kopan telek kadar hafifti zaman. O tüy, hâlâ o gövdede olsaydı canın ağırlığı ona da geçecekti ama öylece kopuvermişti, havada uçup duruyordu, çünkü ölü bir telekti bu ve ölmüş olan her şeyin ağırlığını içine almıştı, bu yüzden tüyün zamanı ya da tüye sığan o zaman hafifin de hafifiydi. Teleğin hareketi geride ne bir iz bırakıyordu ne de ölümden bir belirti. Onu bu denli hafifleten sarayın damarlı mermerleri olabilirdi. Taş, ağırlığını yutuyordu her şeyin. Hamamın kurnalarında halayıklar oturmuştu, mutfaktan konuk odalarına gümüş tepsilerde yağlı yemekler, şerbetler taşınıyordu. Künklü kubbenin altından konuk odalarına bir udun sesi dalga dalga yayılıyordu.

Bir Hünkâr bir erkeği nikâhliyordu, üstelik usulünce tören yapılıyordu. Usul denen mihmanın vaktine, törenin nasıl olacağına karar veren elbette Hünkâr'dı. "Benim devrimle başlayacak yönsüz yurtsuz saltanatın talihi," demiş, "topraklarım, birliği benimle öğrenecek," diye ant içmişti. Andından önce, müneccimbaşı, "Şarkla garbı, şimalle cenubu, kadınla erkeği, velhasılı kutbeynde ne varsa her şeyi birliğe kavuşturacak kutlu kişi sizsiniz yüce Hünkâr'ım!" diye müjdelemişti. İşte o zaman dildeki, tendeki, tindeki ikiliği düşünmeye başlamıştı Hünkâr. Nice zaman sonra bir anda karar vermiş, "Aklımdaki hattüistivâ bulup iki ayn'ı bire tamamlayacağım," dedikten sonra, halayığına, gözdelerinden, adına Nur-u Ayn dediği oğlanı nikâhına alacağını bildirmişti. Böylece bütün hadımlar, oğlanlar sevinçten gözyaşı akıtmış, artık devir değişecek diye coşkuları yüreklerinden taşmıştı.

Ud, loş ışıklı küçük bir odada çalınıyordu. Evlenecek çift ise mahremlerine çekilmiş dans ediyordu. İnce bedenli daha uzun boylu olanın başında pirinçten bir başlık

vardı. Her iki yana uzayan noktalardan saç gibi dökülen pirinç damlalar onun devinimlerine uyarak salınıyordu. Dizlerine kadar inen gelincik kızılı ipekli etekliğinin dilimli uçları kalkıp kalkıp iniyor, altındaki yağ yeşili seraser şalvara değdikçe hafifçe hışırıyordu. Karşısındaki erkeğin tek süsü esmer tenini ıslıl ıslıl yakan gözlerindeki sürmeydi. Birbirine kur yapan iki turna gibiydiler. Bacaklarını esnetip uzatarak yaklaşıyorlar, yüksekçe bir çatının üstünden göğe uzanır gibi boyunlarını kaldırıp kollarını açarak yan yana geliyorlardı. Udi, felekler ile yıldızların birbirleri içinde kaynaşan hareketlerinin sesini, udun telerindeki perdelerde vuruyordu. Hünkâr, bu seslerde kâinatın sesini duyuyor, hissettiği tınıyı parmaklarının hareketine uyduruyordu. Nur-u Ayn da Hünkâr'a uyuyor, onun gibi zaman zaman gözlerini kapatarak sese teslim oluyordu. Duvar diplerinde karşılıklı yanan mumlar hızla eriyordu. İkisi yalnızdı. Odanın duvarlarında gezinen koyu gölgeler görüyordu, Nur-u Ayn. Gölgelerin bedenleri yoktu ama her durumda kendilerine şahit olduklarını derinden hissediyordu. Hareketleri boşlukta süzülüyormuş gibiydi. Zamana bir işaret koymak niyetindeydi Hünkâr. Duvarın ardında kalan bütün konuklar bunun için davet edilmişti. Hepsinin şehadeti dilsizdi. Bu eşsiz zamanın belki de tek işareti minyatürlerdi.

Sarayın turna gözlemcisi aylar öncesinde çizip boyamıştı turnaların kur dansını. Minyatürlerin her birinin sanat zevki eşsiz olan yüce Hünkâr'a ulaşacağını, onun tarafından dakikalar boyunca inceleneceğini, tasvirdeki biçimin gerçekte olanla kıyaslanacağını adı gibi biliyordu nakkaş; bunun için kuşların hareketine yeni bir tavır kazandırmaya çalışıyordu.

Nakkaşın turnalarında, gerçekte olduğundan çok daha ahenkli bir eda vardı. Ve bu tasvirdeki gibi dans ediyordu iki sevgili. İlhamlarının asıl kaynağı arzuydu.

İzleyicisi olmayan bu törendeki her ayrıntı açıklanmak, anlatılmak için yapılmıştı oysa.

* * *

Neyi, nasıl açıklayacağın konusunda bir karara varmamıştın çünkü ortada henüz adı konmuş bir konu yoktu. Sadece somut bir eylemin, uzun bir yürüyüşün içindeydin. Adımların nizamiydi. Etrafından sokaklar, cadde-ler, bir bütün halinde kent akıyordu, insanları görmüyordun bile. Merkez sendin. Senin merkezin neresiydi peki? Soru işaretinin kıvrımıyla ucundaki nokta ritmik adımlarının sesiyle çiziliyordu zihninde. İşyerinden çıktığında günlük güneşlikti, şimdiyse fırtınaya dönüşmeye hazırlanan lodosun kokusu vardı havada. Acıkmaya başlamıştın, hava değişmişti, gerçek bir yürüyüşçü gibi aldığın yoldaki zaman umurunda değildi ama soluğunun düzeni değişiyordu. İçindeki ritim hızlanmaya başlamıştı.

Maratona çıkmış bir koşucu vardı sanki önünde ve sen onun peşi sıra sürükleniyordun; başının üstünden bir martı uçtu, ardında havada hiçbir iz bırakmadı ve imrendin buna, işte böyle olmalı diyordun, hikâye kurmak böyle olmalı. Martı kanadına aldığı ağırlığı çırpındıkça hafifletiyordu, arkasında hiçliğin şiirsel tınılarını sürük-lüyordu; sanatın erişmek istediği en yüksek merteye bu olmalıydı, içinden böyle geçiriyorsun; yüreğindeki hız kilit noktaya odaklı, o sana ağırlık merkezi oluyor, çevre-ni ören veya kuşatan anlamla ilgili her şey orada ve onun kambur dağı altında eziliyorsun. Çünkü o senin evin, yuvan, biricik sevgili yaralı mekânın.

Adımların ağırlaşırken su gibi akan şeyleri duyumsu-yorsun, bir nehrin kıvrımını, kıvrımlar ve çizgiler boyunca ilerleyen zamanı, zamanda durup kalanları; çökeltideki balçığı, çamuru, yüzeyde berrak akıntıyı. Ve birdenbire

su diye mırıldanıyorsun; bunu bir ses gibi duymuştuñ içinde ama söylediğın anda sesini bedenleştirdin, sonra o sözcüğün çağırđı cümleyi duydun. Suyun doğadaki hareketi çemberdir, dedin bu defa, suyun hareketi bir çemberdir, içindeki katı çeperin boşluğunu doldurmaya adanmış bir yaşamdır onunki. Böyle suya atılan bir taş gibi, dalga dalga genişliyor işte, göz gibi. Hareket noktasını oluşturan taş da göz olmalı. Senin gözün. Çeperi gören gözün. Eğretileni kafanda evirip çeviriyorsun, önce bulutsu düşüncelerini netleştirecektin, bu yüzden omzuna postacı gibi astığın çantadaki not defterinle kalemini çıkarmadın. Durmadın bile. Haliç'in boynundaydın, köprüye az kalmıştı. Gökyüzünde koyu bulutlar alçalmıştı, denizin şıptırması dolduruyordu bentleri.

İnsanlar yanından sel gibi akıp gidiyordu. Sen de onlardan birisin. Nizami adımlarının sesi bekleyişe davet eden bir edayla sarıyor seni. Kuracağım hikâyede bu adımlardan bir şey olmalı, diyorsun. İlk ses, hatta sözcük su olabilir, peki ya sonrası? Bir sonraki hamleyi düşünmüyorsun. Büyük edebiyatçıların önceden attığı adımların izleriyle ilgili belirtileri, netleşmeye başlayan cümlelerin devinimindeki belirsizliği, değışip başka sözcüklerle kendini açıklama ihtimalini, ilk hareketle eylemin sonucu arasındaki farkı, yani zembereğinden boşalmak için saymaya başlayan saatin tik takları duruncaya kadar geçen süreyi nasıl kat edeceğiyle ilgili doğal ilgini, attığın adımlara öylece bırakabilirsin. Ama şu anda, şimdi soluklanmak için bir mekâna ihtiyacın var; dahası, gözlemleyeceğin, seslerini duyacağın insanlara. Bir metroya binebilirsin, hıncahınç dolu vagona atlayıp başka yollara bağlanabilirsin, hareketini değıştirerek kendini başka bir hareket yasasına bırakırsın. Ama gerçekten durmaya ihtiyacın var. Şu anda, şimdi, diyorsun, hazırım, çevremde olanları duymaya ihtiyacım var. Çok geçmeden gözüne kestirdiğın bir

kahvehaneye giriyorsun. Açlığın düşüncenin önünü kesiyor, çayın yanına atıştırma söyleyeceksin. Kaşarlı tost, en kestirme yol. Bir iskemle çekip oturuyorsun ve gördüğün manzara karşısında donup kalıyorsun.

* * *

Ay eskimeye başlamıştı. Tam üç gün önceydi dolunay. Yine de gümüşü ışığı denizin yüzünde poyraz yiyen zeytin yaprakları gibi oynaşyordu. Sarayda ise hiçbir ışık çıplak değildi. Boyalı camla ya da taş duvarla perdelenmişti mumlar. Işığın dokunduğu, sokulduğu her nesne içindeki sesi teslim ediyordu ölümlere. Böylece görmek için karşısında bulunmalarına gerek duymuyorlardı. Yaşayanlar arasındaysa bu törenin anlamını bildiklerinden örtülü ışığı bile fazla bulanlar vardı; onlar iki erkeğin evlenme törenindeki gösteriyi açıkça, her ayrıntısıyla görebilmek, gördüklerine isim verebilmek, böylece zihinlerinde yaşatabilmek için kendiliğinden gözlerini kapatıyorlardı. Udi ise çoktan çekilmişti erbab koğuşuna.

Yüce Hünkâr bu gece hem erkek hem kadındı, Nur-u Ayn da öyle. Hünkâr'la eşî turna dansından sonra birbirlerinin bedenlerini yaşaya yaşaya içinde buldukları odayı zihinlerinden silmişlerdi, zamandan ve mekândan kerte kerte uzaklaşıyor, bu dünyanın telaşını terk ediyor, birbirlerinin içinde erirken yeniden de yeni bir şeyleri var etmeye başladıklarını hissediyorlardı. Hünkâr'ın kulağına, "Meleğim," diye fısıldamıştı Nur-u Ayn. O anda sesinin buğulu tınısı Hünkâr'ı büyülemiş, gözünde bir melek sureti canlandırmıştı. Eşinin sürmeli gözlerindeki bakış Ayasofyadaki Cebraîl'i andırıyordu. "Meleğim," dedi Hünkâr da; şehvetle yükselmişti tok sesi.

Ay solmuştu artık. Gün ağarmaya başlarken kıyıları boyunca genişleyip yayılan kente tepeden bakıyorlar,

alacalanan bulutları izliyorlardı. Hünkâr eşine döndü. Nur-u Ayn gülümsedi. Hünkâr onun yüzünde işaretparmağıyla önce alından çenesine sonra iki kulak kepçesinin ortasından yatay ve dikey birer çizgi çizdi. Burnunun ucuna hafifçe bastırdı.

“Rabb’in işareti nedir, biliyor musun?” diye sordu.

Başını iki yana salladı Nur-u Ayn, oysa Hünkâr’ın yüzünde bir haç çizdiğinden, Rabb’in işaretininse bir haç olduğundan emindi.

“Rabb’in işareti noktadır,” dedi Hünkâr. “Gerektiğinde gereken yere koyar ve geri çekilir. Benim görevim de bu: Bu şehre, bu dünyaya hep yeni noktalar koymak.”

Nur-u Ayn, Hünkâr’ı gözlerini kırpmadan dinliyordu.

Yaşamla ölümün, varlıkla sefaletin arasındaki o incecik çizgide olduğunu biliyordu. Onun meleğiymiş gerçekte. Söze bile gerek yoktu. Karşısındaki koca imparatorun iki hareketi arasındaydı kaderi.

* * *

İşte böylece bir dönüm noktasına varıyorsun. Konuşmalar duyuyorsun çünkü. Biliyorsun konuşmak yaşamdır, ama bir başına, ama en azından bir dostunla. Kahvehanede cam kenarında oturan, bayıla bayıla okuduğun *Savaş ve Savaş*’ın, *Şeytan Tangosu*’nun yazarı. İnanamıyorsun önce. Benzetmiş olabilirsin. Dönüp dönüp bakıyorsun, o fark etmiyor senin bu ilgini ama kesinlikle o, yani László. Karşısındakiyle Macarcaymış gibi hızlı hızlı konuşuyor İngilizceyi. Sesi yüksek perdeden çıkıyor. Uzun, beyaz saçları dağınık.

En yakın boş masaya geçip kulak kabartıyorsun. László, “Bir zamanlar Batı Berlin yaralı ruhlar için gerçek bir evdi,” diyor, “her türden sanatçıları, sanatçı adaylarını sürüklemişti oraya,” diye sürdürüyor sözlerini. “Aynı bar-

da, hatta aynı sandalyede oturup kendini geniş bir ailenin parçası gibi hissettiğin sanatçılarla ruhunu doyurduğun sohbetlere daldıydın. Birbirimizi müthiş besledik, sinema, yazı, resim, ne yaparsak yapalım işimizin derinlerinde belli bir müzik olması için çabalardık. Yıl bin dokuz yüz seksen yediydi, her şeye bakışımı değiştirmişti o günlerde olanlar. Neredeyse bin yıl geçmiş gibi. Şehirde uzun vakit geçirmeme rağmen artık boğuluyormuş gibi hissediyorum. Berlin, Bükreş, Paris, İstanbul fark etmiyor. Günümüzde işlerini yapmaya değil de satmaya çalışan sanatçılarla dolmuş şehirler. Hepsi birbirinin aynı benim için. Burada ya da orada olmanın ne farkı var ki?”

Karşısındaki başını sallamakla yetiniyor. İkisi de ince belli bardaklarda çay içiyor. Bir tabakta simit parçaları var. László'nun karşısındaki adam sandalyesine astığı ceketinin cebinden gümüş kanyak şişesini çıkarıyor. Yarılanmış bardaklara ekliyor içindeki içkiyi. Kahvehanede başka müşteriler de var, çoğu genç, üniversiteli olmalı ama ilgileri kendilerine dönük.

Derin bir nefes aldıktan sonra, nerede kalmıştık, diye düşünüyorsun, bir hikâyenin soluğu yürümeye başlamıştı içinde, nehir gibi akan bir kalabalığın coşkusunu yaşamıştın günlerce, anlatmak istediğin öyle çok şey var ki; çünkü buradasın, her yönüyle kontrol edilen bu ülkede. Oysa suyun akışı kadar doğal... Hazırlığın, Ankara'da evinde kalacağın arkadaşınla telefon konuşmaların, eyleniden sonra ziyaret edeceğin teyzene küçük bir hediye seçmenin tatlı telaşı... Sonra planladığının dışında bir şeyler oldu. Ne olduğunu hatırlamıyorsun... Sonuçta Ankara'ya gidemedin. Garın önünde toplanan grubun içinde o anda, o saniye işte, sen de olabilirdin ama hayattasın. “Ne farkı var ki burada ya da orada olmanın?” Aşağı yukarı böyle söylemişti László. Haklıydı, hayatta kaldığı-

na ve konuşabildiğine göre sofradaki ölülerini anlatmalıydın, zamana konan işaretlerden sen de sorumluydun ama dikte edilene değil anlatılamayana, unutulana dikmiştin gözlerini.

Garson küçük sipariş defterini avuçlayarak geliyor yanına, “Şu karşıdaki adam var ya...” diyorsun, “Evet abla?” diyor meraklı bir tavır takınıp. Masadaki dama desenli örtüde işaretparmağını gezdirdikten sonra bir noktada durup kalıyorsun, “Evet, abla?” diyor yeniden garson, “Boş ver,” deyip çayla tost ısmarlıyorsun.

Kahvehanenin kapısı açık, sert bir rüzgâr esiyor, şeffaf bir naylon torba havalanıyor sokaktan.

Gözlerini kapatıyorsun. Bulutlar daha da alçalmış olmalı, yağmur yağdı yağacak, üç gün olmuştu ay eskimeye başlayalı, bu gece oturup onun hatırına bir-iki cümle de olsa yazacaksın, László'nun söylediklerinden başlayabilirsin. Şimdi öylesine hızlı Macarca konuşuyor ki söylediklerinden hiçbir şey anlamıyorsun. Ama sesini, sesinin ahengini duymak çok hoşuna gidiyor. Gözlerin yarı aralı, lodos öylesine güzel, kıyısında olduğun Haliç ile uzaktaki başka denizlerin kokusu garip biçimde birbirine karışıyor, derin derin içine çekiyorsun.

O sırada müzisyen Roman çocuklar giriyor içeriye. Klarnet, keman ve darbukayla “Kör Olası Çöpçüler”i çalıyorlar.

Grubun solisti, en küçükleri, yani sekiz-dokuz yaşlarındaki kemancı. Siyah saçları alnından kaşlarına kadar düşmüş. Gözlerini yummuş, bir yandan çalıyor bir yandan da başını iki yana sallayarak şarkıyı söylüyor. “Kör olası çöpçüler, aşkımı süpürmüşler,” diyor. Üçü de çok ciddi. Çocuk değiller, hayır, uzun bir yaşam yolunu kat etmiş gibiler. Şiddetini artıran lodos yalnız aşkları değil her şeyi süpürüyor dışarıda.

Hikâye işte şimdi başlıyor diyor içinden, hikâye şimdi başlıyor diyor ve büyük bir ciddiyetle çalıp söyleyen çocukları gülümseyerek izliyorsun. Müziğin yavaş yavaş değiştiğini, klarnet, keman ve darbuka seslerinin senden perde perde uzaklaştığını hissediyorsun. Daha önce duyduğun bütün sesler de siliniyor. Birdenbire kulağını felleklerle yıldızların kaynaşması dolduruyor. Bir udun tınılarında yankılanan rast makamını dinliyorsun. Artık kahvehanede değil künklü kubbenin altındaki konuk odalarından birindesin.

YAKICI DOKUNUŞLAR

“Titriyor.”

“Normal, Servetçim, ameliyathaneden yeni çıkardılar, orası buz gibidir.”

“Bir de soğuk almasa bari. Var ya Emir, biliyorsun ben onun ikinci annesi oldum. Ah canım ya, bu iyilik perisi güzel insanı nasıl buldu bu illet. Bir şey söylüyor sanki ne diyor duydun mu, Emir?”

Birbirine çarpan dişlerinin arasından belli belirsiz, “Çok üşüyorum,” dediğini duydular.

“Üşüyor tabii ya!”

Kollarını iki yana açarak bağırdı Servet, “Elini tut, sıkı sıkı tut, ben şimdi hemşireyi bulup battaniye isteyeceğim. Beni duyuyor musun, Feriha? Şimdi seni ısıtacağız. Hepsi geçecek, hepsi.”

Hışımla odadan çıktı Servet.

Feriha'nın minicik elini avucuna aldı. “Kuş yavrusu gibi,” diye mırıldandı Emir. “Karda kalmış kuş yavrusu gibi.”

Servet kısa sürede battaniyeyle döndü odaya, kardeşinin üzerini yanlardan bastırarak örttü. Dolaptaki küçük valizden çıkardığı çoraplarını giydirdi, hırkayla da ayaklarını sardı.

Feriha'nın titremesi hâlâ geçmemişti. Emir'le Servet umutsuzca bakiştılar.

“En çok neyi merak ediyorum biliyor musun?” dedi Servet, “Narkozun etkisi geçip ilk kendine geldiğinde ne söyledi acaba? Bence hiçbir şey söylememiştir. Çünkü Feriha dilsiz şeytan. Bizimleymiş gibi görünüyor ama başka bir yerde yaşıyor. Bu yüzden mi hastalandı acaba?”

“Olur mu, Servet. Bir şey söyledi galiba. Bak ‘Nehla’ diyor, Nehla da ne?”

“Birinin adı olabilir mi?”

“O kim ki?”

“Bilmem. Öyle birini tanımıyorum.”

Neyin ne olduğunu ayırt edebiliyorsun artık, mesele, bilekteki bir saatin sesi geliyor kulağına, avucuna değen sıcaklığa rağmen bedeninin zangır zangır titriyor. Şişirilmekten gerilmiş kocaman bir balonun içinde gibisin, o balon belki de kafan. Sonradan bu durumu uzun uzun düşünecek, anlamını aradıktan sonra, “Ne farkı var ki?” diyeceksin; ha o balonun içindeyim ha o balon benim.

Başını yana çeviriyorsun, hiç de kolay olmuyor bu. Yastığın altından ağır ağır bir şey yükseliyor. İşte sonunda ortaya çıktı. Yastık bembeyaz, üstünde sürüklenense kafası küçücük, kuyruğuna doğru şişmiş bir tırtıl, midesine indirdiği başı dertte olan bir yılanı benziyor, onun da kuyruğuna kendinden büyük bir şey kaçmış olmalı. Onun için öylesine yavaş hareketi. Gözünün önünde her şey, gördüklerinin seni yanıltmadığına eminsin. Görüş alanındaki her ayrıntının anlamı doğuveriyor içine ama içinde hiçbir duygu belirmiyor, belki ameliyatta memen alınırken bedeninin içinde de bir şeyler eksildi; emin olduğun bir şey var, uzaktasın, her şeyin, tırtılın bile çok uzağında.

Genç bir kız, kapıdan başını uzatıyor gülümseyerek. Titremen, dişlerinin takırtısı o anda azalıyor.

Yarı aralık gözlerini bir anlığına açtığında tanıyorsun onu ve adıyla seslenmeye çalışıyorsun. Gülümsemesi

daha da beliriyor. Yanıma gel, dercesine gözlerini yumu-
yorsun. Açtığına başucunda, sana bakıyor. Ablan da
Emir de onu görmüyorlardı. Nasıl görsünler ki, o yalnız-
ca senin için vardı. “Geçmiş olsun,” diyor fısıltıyla. Kısa-
cık saçlarını okşuyor. Çenem, diye geçiriyorsun içinden,
cevap veremediğini ifade etmeye çalışıyorsun. Seni anlı-
yor. Eğilmesiyle saçları koluna değiyor. Bir yanında Emir
diğer yanında Nehla var. Odanın sessizliğini derinleştiren
Emir’in bileğindeki metalik ses.

Tıklayan saatin düzeni kesintisizdi, birden “tik tak”
diye vurgulandı kulağına. Birbirine eş sesleri iki iki duy-
maya başladın ve sonra farklılaştı, bir harfle ayrılıp başka
bir tınıya büründü. “Tik tak, tik tak, tik tak, zamana elbi-
se giydirilmiş bak,” dedi Nehla şarkı söyler gibi.

Dudağından dökülen ezgi, soluğu huzur veriyordu.
Bedenin rahatlamaya başlamıştı. O sırada kapı açıldı.
Nehla şarkısını yarıda kesti. Tonton bir hemşire pansu-
man arabasını sürerek girdi içeri. Ablan refakatçi koltu-
ğundan kalkıp toparlandı. Nehla lavabonun yanına çe-
kilmiş, kollarını göğsünde bağlayıp tuvalet kapısına da-
yanmış sana bakıyordu.

“Geçmiş olsun... Tansiyon, ateş, nabız... Bakalım her
şey yolunda mı,” dedi hemşire, bir yandan seri hareket-
lerle işini yaparak.

“Tansiyon biraz düşük, ateş yok, harika. Şimdi se-
rum bağlayacağız, birlikte ağrı kesici de vereceğiz. Bir
şikâyetiniz var mı?”

Başını hafifçe iki yana salladın. Hemşire alnına, elle-
rine dokundu.

“Üşüyorsunuz değil mi?”

“Evet” anlamında başını salladın yine.

“Her şey normal,” dedi hemşire, ablana dönerek, “üşü-
meler geçer birazdan, sayıklamalar da olabilir, bunların
hepsi normal. Bir ihtiyacınız olursa şu düğmeye basın.”

Az önce Emir'in ısıtmaya çalıştığı elinin üstünde serum bağlı şimdi.

Ablanla Emir pencerenin önündeki sandalyelerde oturuyorlar. Konuşmalarının arasında "anestezi, kloroform" gibi sözler duyuyorsun. Emir söylüyor bunları, "Şu anestezi konusunu epey araştırdım," diyor sonra. "Geçmişten beri kullanılan ilaçları bile öğrendim. Nasıl uyacağı konusunda birçok video izledim."

Ablan pek üzerinde durmuyor bunların. Pencere pervazındaki katlanmış gazeteyi alıp onunla yüzünü yelpazeliyor.

Dikkatin yastığa tırmanmayı başaran tırtılda, bir de Nehla'da. Tırtılla arandaki mesafe gittikçe kısalıyor. Ne olduysa birdenbire duruyor. Simsiyah gözlerinin şaşığı olduğunu fark ediyorsun. Tenine değeceği sırada Nehla işaretparmağını tırtılın rotasına uzatıyor. Parmağının üstüne çıkıverdi yeşil tırtıl. Geriye doğru bir adım atıp, "Kuyruğuna bak," dedi, sonra da yanaklarını şişirip gözlerini kocaman açarak gülümsedi Nehla.

"Benimle köyden mi geldin sen?" diyor tırtıla bakıp. Yattığın yatağın az ilerisinde, dolaplı lavabo, hemen üstünde de peçetelik var. Bir peçete çekiyor oradan, tek eliyle katlıyor ve lavabonun kenarına şaşığı tırtıl için bir yatak hazırlıyor. Parmağından usulca peçeteye bırakırken, "Burada uyu sen, dinlen tamam mı?" diyor.

"Kusura bakma Nehla. Sizi o köyde bıraktığım için, hikâyeniz yarım kaldığı için üzgünüm," dedin. Belki de bu sözleri sadece içinden geçirdin. Kolunu sıktı, sıcaklığını hissediyordun. "Hiçbir şey yarım kalmadı," dedi. "Biz bıraktığın yerdeyiz, yaşamaya devam ediyoruz."

Titremenin arasında derin bir nefes aldığını fark edince, "Sana anlatayım mı?" dedi Nehla, "Hikâyemizi, köyde olan bitenleri, öykünü anlatmamı ister misin şimdi?"

“Evet,” dedin ve bütün gücünle kulak kesildin Nehla’ya.

Gece. Yağmur şiddetle yağıyor. Arada şimşekler çakıp gök gürlüyor. Uzun süredir görüşmediğimiz Serkan’ın köy evinde, bizim için hazırladığı üst kattaki odadayız. Komodinin üzerinde çay tabağına tutturulmuş mumla bir kutu kibrit var. Cep telefonunun ışığıyla içeri girdik. Metin kibrite uzandığında bileğini tutup onu durdurmuş, “Böyle daha güzel,” demiştim. Metin yatağa oturdu, avuç içleriyle vurarak, “Çok sert yahu!” dedi.

“Ne bekliyordun?” dedim, “Köy evindeyiz.” Şimşek çakınca oda mor bir ışıkla aydınlandı, ardından karanlığa gömüldü. Pencerenin başına gidip dışarı baktım.

“Nehla,” dedi Metin, “keyfini kaçıran bir şey mi oldu?”

Gecenin büyüüne kaptırmıştım kendimi. “Yoo,” dedim. Her şimşek çakışında beliren köy evleri, ulu ceviz ağacı bir masal dünyasının kapısını aralayıp kapatıveriyordu. Metin ayaklandı, arkama geldi ve belimden kendine çekip, “Serkan’ı nasıl buldun?” diye fısıldadı kulağıma.

“Bilmem,” dedim, “iyiymiş gibi görünmeye çalışıyor. Belki gerçekten iyi, tamamen toparlanmış gibi.”

* * *

Serkan verandada sofrayı hazırlarken ilk kez konuk ağırılıymuş gibi coşkuluydu. “Siz hiçbir şeye karışmıyor, sazlıkların arasından güneşin batışını izliyorsunuz,” dedi gölü işaret ederek. Omzuna attığı havlusuyla belinden hafifçe bükülüp tepside getirdiği iki kadeh şarabı bize sunarken Fransız uşak rolünü iyi oynamaya çalışan bir figürandan farksızdı.

“Kendi imalatımdır efendim, köpeköldürenle karıştırmayın.”

Anlatmanın tam zamanıydı; o kadar sustuktan sonra, başka konularda konuşarak örttüğü suskunluğunu bozmak için zaman idealdi, ona bissettirdiğim güvenin, cesaretin ya da tam tersi korkunun etkisiyle, kim bilir belki de damla kendini tamamlamış, damlamak istiyordu artık.

Farklı zaman dilimlerinde yaşananlar arasındaki derin bağlar irdeleniyor bu öykülerde. Sözgelimi Cumhuriyet'in ilk yıllarında bireylerin yaşadığı heyecan, Denizlerin asılması ya da günümüzde yaşanan büyük travmalar, bazen de beklenmedik karşılaşmalar birbirini takip ediyor. Karakterler kimi zaman geçmişin yüküyle baş etmeye çalışıyor, kimi zaman yazarak yaşadıklarına anlam vermeye uğraşiyor, kimi zaman da telafisi olmayan acılara katlanmaya, hatta zifiri karanlığa bakmaya zorlanıyor. Böylece üst üste gelen ya da halka halka genişleyerek şimdide yankılanan, asla yitip gitmeyen zamanın izi sürülüyor.

Fadime Uslu, hafiflik ve ağırlık, yaşam ve ölüm, geçmiş ve bugün, yabani doğa ve kent yaşantısı gibi karşıtlıklarla ördüğü öykülerinde zamanın müziğini yakalama uğraşında. Bununla birlikte kitlelere aşılana korkuya inatla direnen, gerçeğin peşindeki insanları anlatmaktan asla geri durmuyor. *Ay Eskir Gün Iyrken*'deki öyküler –ve öykü içindeki öyküler– çok katmanlı anlatımı ve alabildiğine duyarlı yaklaşımıyla öne çıkıyor.

#tarih #gerçek #zaman #anı #travma #rastlantı #direniş #hatırlama #arayış
#doğa #metropol

 can

can yayinlari.com | [f](#) | [i](#) | [t](#) can yayinlari

öykü

ISBN 978-975-07-4100-1

9 789750 741081